

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

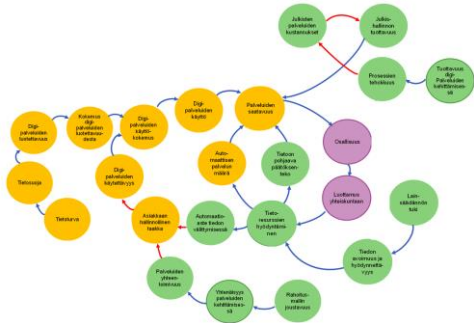
Systemimallin päivitys, mittariehdotukset ja toimintamalliesitys

Aini Räisänen, Petri Takala

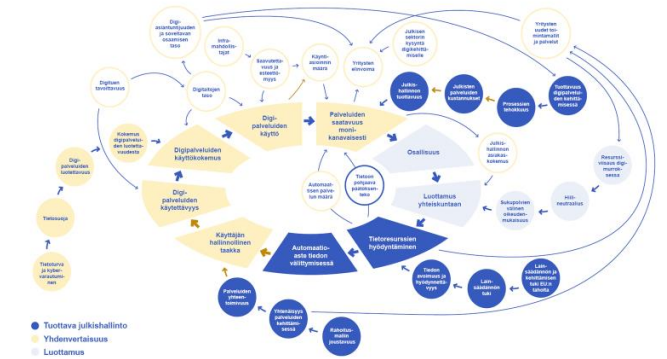

Tilannekuvakokeilun toiminta pähkinänkuoressa

Digitalisaation vaikuttavuuden systeemimalli 2021

Digitalisaation vaikuttavuuden systeemimalli 2022

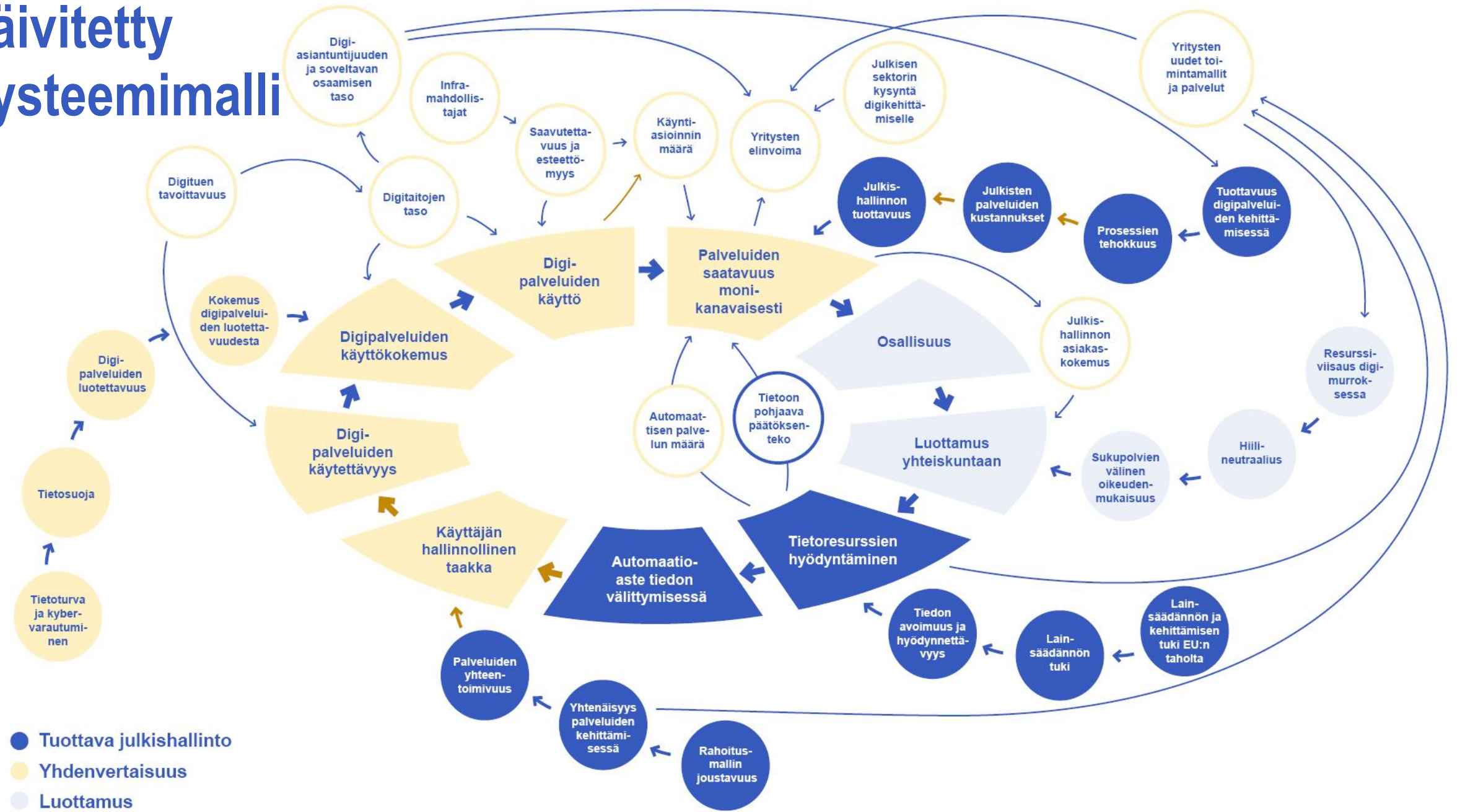

4 tilannekuvan tuottamisen sprinttiä:

- Tutkimustulosten ja raporttien hyödyntäminen
- Mittarien tunnistaminen ja mittarikokeilut
- Aineistojen yhteistulkinta
- Ajattelun kehittyminen verkoston tapahtumissa
- Palautteiden kerääminen julkistustilaisuuksissa
- Systeemimallin kehitystarpeiden kerääminen
- Toimintamallin kehittäminen verkostona

Mittariehdotukset
jatkoon

Päivitetty Systemimalli

- Tuottava julkishallinto
- Yhdenvertaisuus
- Luottamus

Tilannekuvan tarkastelun yleiskuva – mittarivalmiuksien tunnistaminen

Digipalveluiden ja käytön alueella (digipalvelut):

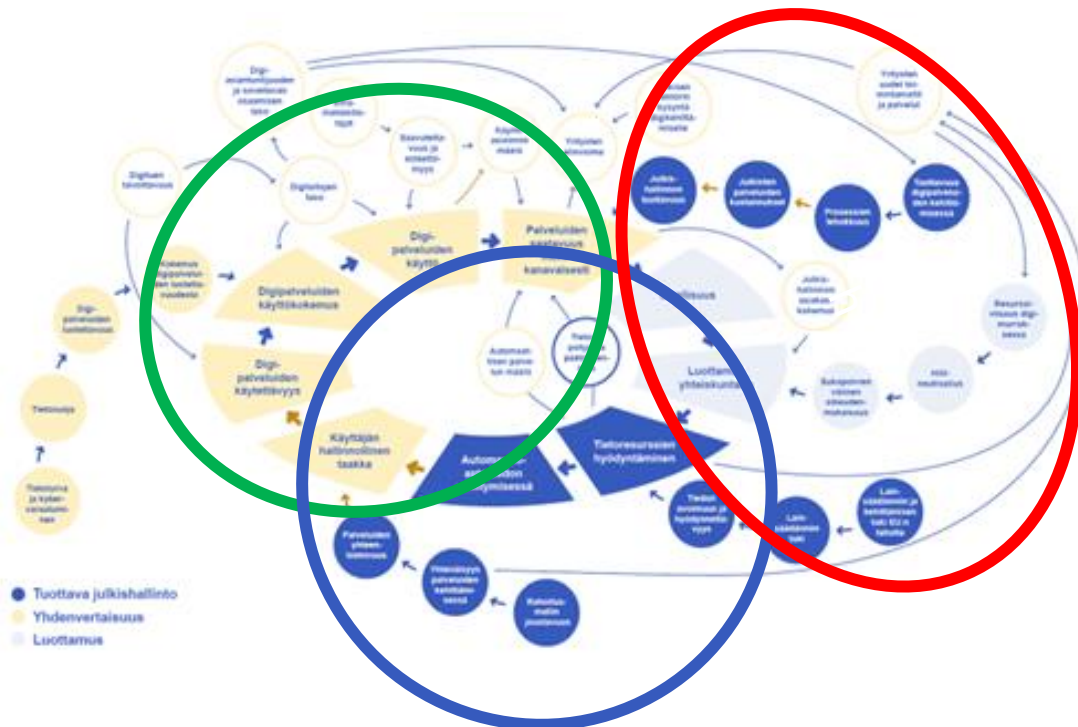
- Laajaa tutkimusta ja kehityspanostusta
- Digipalvelujen ja käyttäjien suhteen tarkastelua
- Mittarien tunnistamista ja mittarikokeiluja
- Hyvät mittaamisen valmiudet (kokeilut & datalähteet)

Digin kehittämisen alueella (suorat mahdollistajat):

- Tunnistettuja digin kehittämisen mahdollisuuksia ja toimintamallien ei-teknisiä uudistustarpeita
- Mittaamisen kehittäminen edellyttää digitalisaation kehittämisen linjauksia konkreettisista toimintatavoista
- Digitalisaatiota mahdollistavat toimet usein käyttöliittymän “pinnan alla” ja järjestelmien välillä

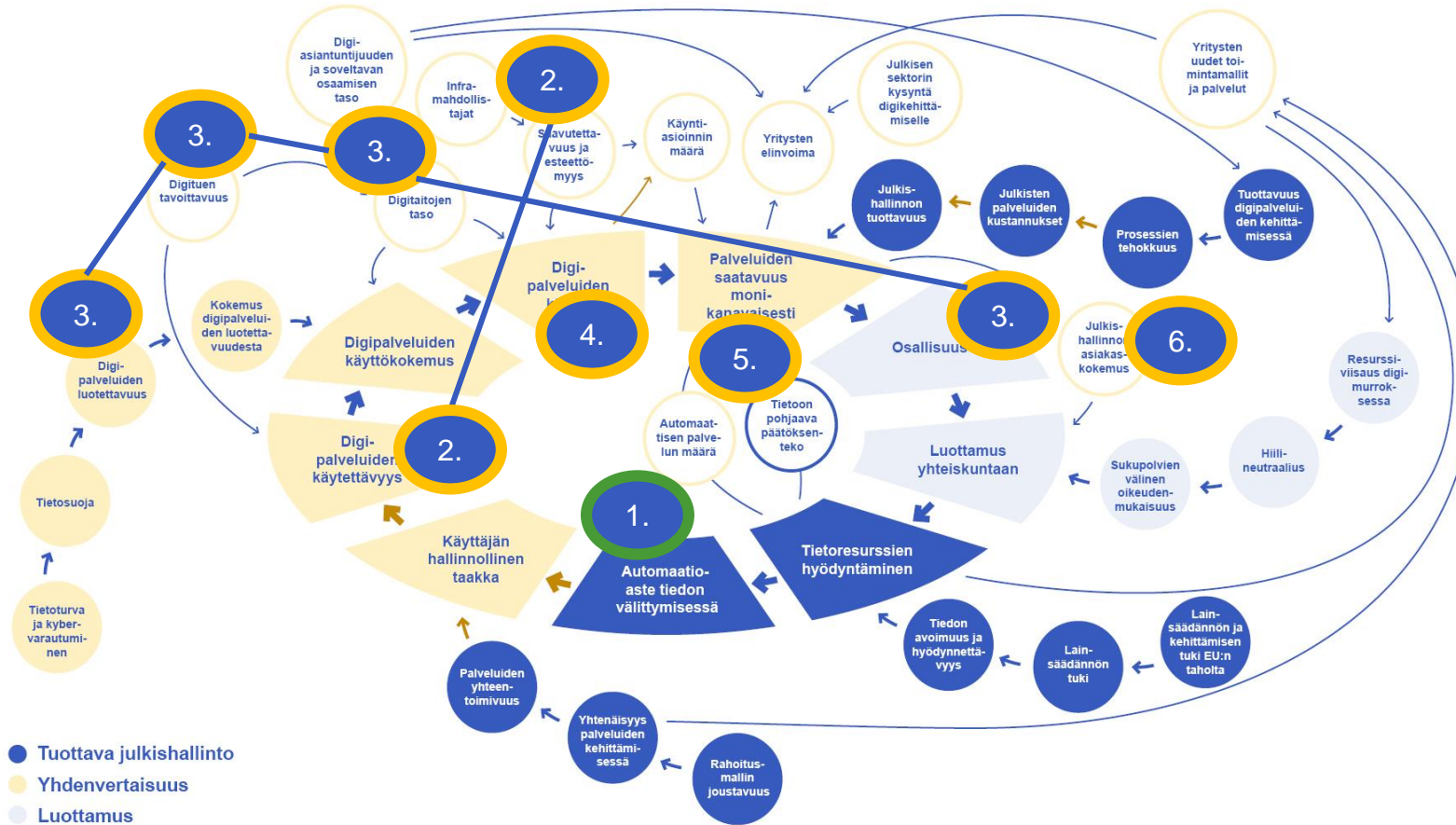
Kehittämisen mahdollistajien alueella (olosuhteet):

- Kokeilun aikana vähän näkyvyyttä aineistoihin
- Mittaamisen kehittäminen edellyttää näkyvyyttä linjauksiin ja tavoitteisiin

Digin tilannekuvatyön aikana tunnistetut hyvät mittaamisen valmiudet – kokeilut, esimerkit, datalähteet

Hyvät mittaamisen valmiudet (kokeilut, esimerkit, datalähteet):

1. API-rajapintojen hyödyntäminen organisaatioiden tiedonvaihdoissa
2. Digitaalisen palveluvalikoiman kattavuus ja asiakaslähtöiset laatutekijät
3. Digiosallisuuden kehitys: taidot, osaaminen, digituki, turvallisuus
4. Digipalvelujen käyttö ja julkishallinnon yhteiset asiakassegmentit
5. Palvelujonojen kehittyminen asiakasnäkökulmasta
6. Julkishallinnon asiakaspalaute ja asiakaskokemus

API-rajapintojen hyödyntäminen organisaatioiden viestinvaihdossa

Mittarin teema & tarkoitus:

Automaattinen tiedon vaihto vähentää asiakkaan hallinnollista taakkaa. Automaatio edistää palvelujen käytettävyyttä

Kokeilut / esimerkit:

Kela, PRH, Vero, Suomi.fi (DVV)

Datalähteet:

Organisaatiokohtaiset rajapintarekisterit

Mittarit kehityskaaren eri vaiheissa:

vaihe 1: rajapintatapahtumien yhteismäärä

vaihe 2: rajapintojen & käyttäjäorganisaatioiden määrät

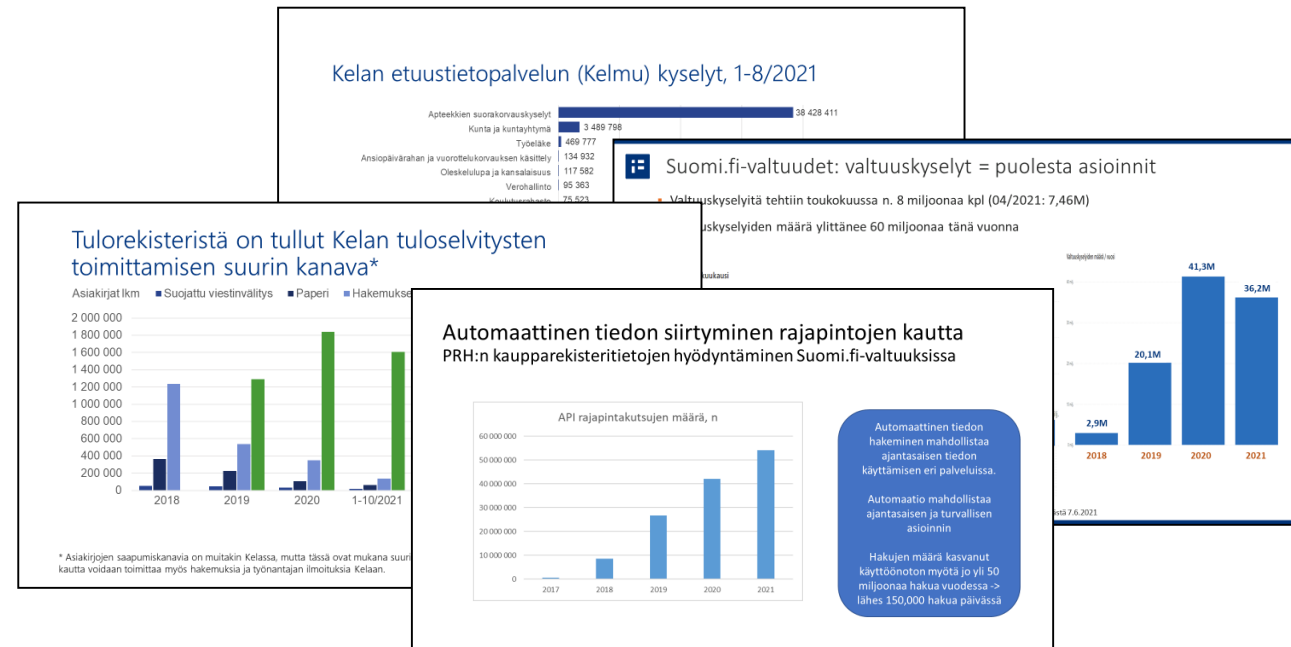
vaihe 3: rajapintoja käyttävien organisaatioiden segmentit

vaihe 4: käsittelymäärien kustannussäästö

vaihe 5: keskinäisriippuvuuksien määrä

TILANNEKUVA:

“API-rajapintojen hyödyntäminen organisaatioiden välisessä tietojen tarkistamisessa on kasvanut vuosittain merkittävästi vuodesta 2018 alkaen”

Muut ensimmäisen vaiheen mittariehdokkaat 2.-4.

2. Digitaalisen palveluvalikoiman kattavuus ja asiakaslähtöiset laatutekijät

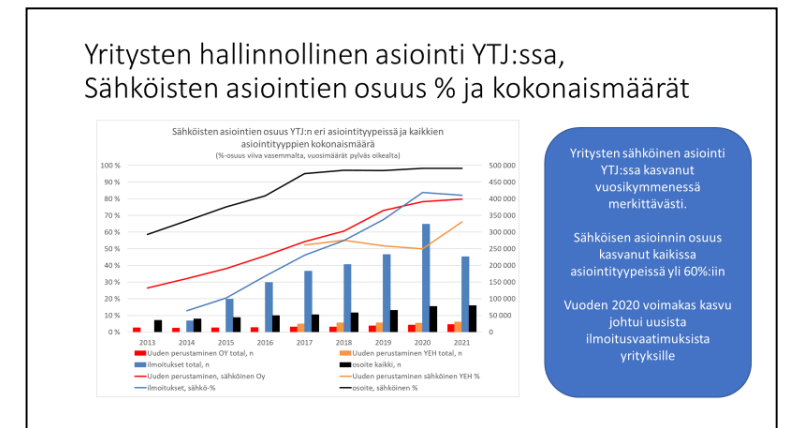
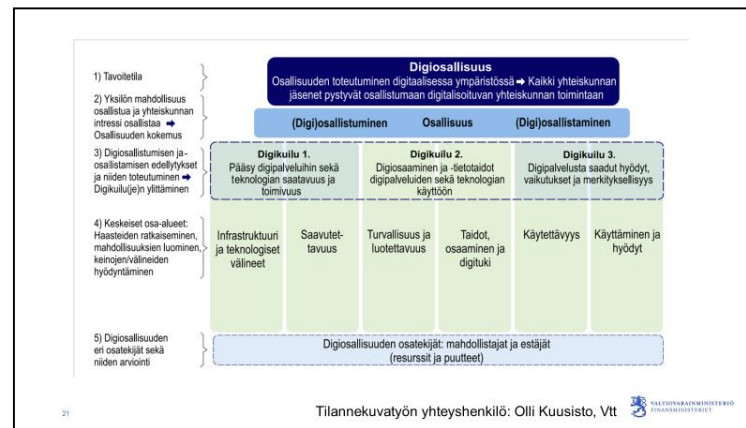
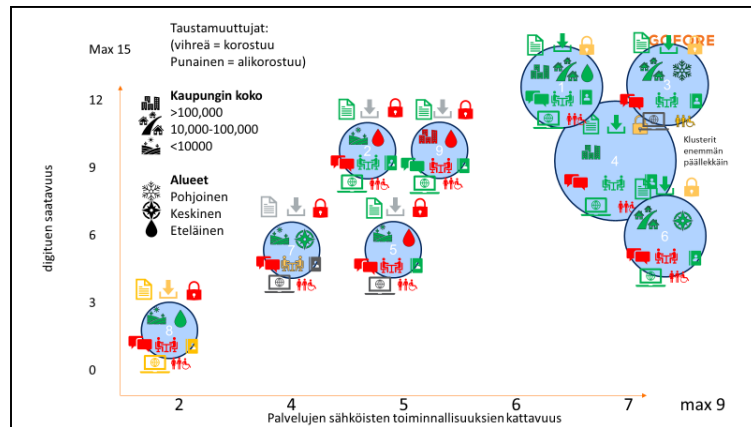
3. Digiosallisuuden kehitys: taidot, osaaminen, digituki, turvallisuus

4. Digipalvelujen käyttö ja julkishallinnon yhteiset asiakassegmentit

Digipalvelujen kattavuuden lisäksi digipalvelujen käytettävyys, digituen tavoitettavuus, palvelujen saavutettavuus ja esteettömyys.

Digitaitojen taso, digituen tavoitettavuus, kokemus digipalvelujen turvallisuudesta. Keskitytään yksilön valmiuksien edistämiseen.

Digipalvelujen käytön datan avulla on mahdollista tunnistaa palveluihin liityvä digiasiointi sekä digikanavan hyödyntäminen eri palveluissa.

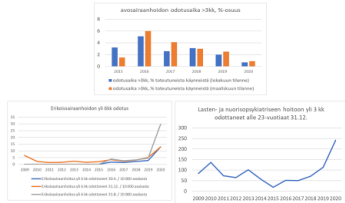
Muut ensimmäisen vaiheen mittariehdokkaat 5.-6.

5. Palvelujonon kehittyminen asiakasnäkökulmasta

Palvelujonon kehittämisellä tarkastellaan palvelujärjestelmän kykyä ennakoita ja vastata kysyntään.

Suomeen töihin haluavien jono kasvaa Migrin ovella, apulaisoikeuskansleri moittii venyneistä käsittelyajoista: "Nyt ei leskelulupaa on odotettu yli vuosi, kun en käsitellyä."

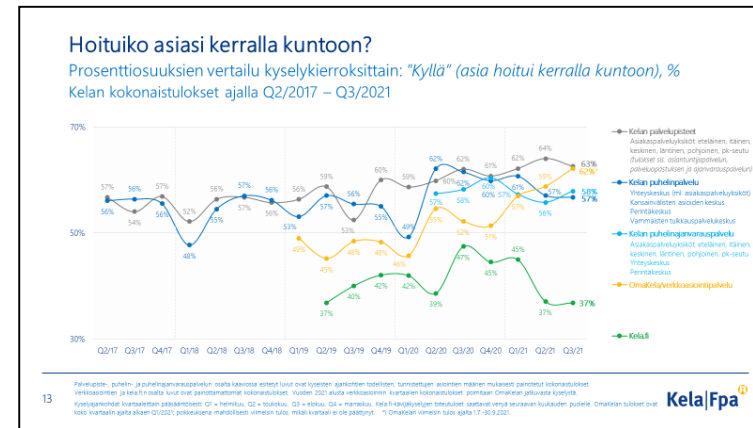
Mittarikoeli palvelujärjestelmän palveluihin pääsyn ja hyvinvoinnin kehittymisen osalta: odotusajat ovat pidentyneet erikoissairaanhoidossa sekä lasten ja nuorten psykiatrisessa hoidossa, avohoidossa tilanne on parempi

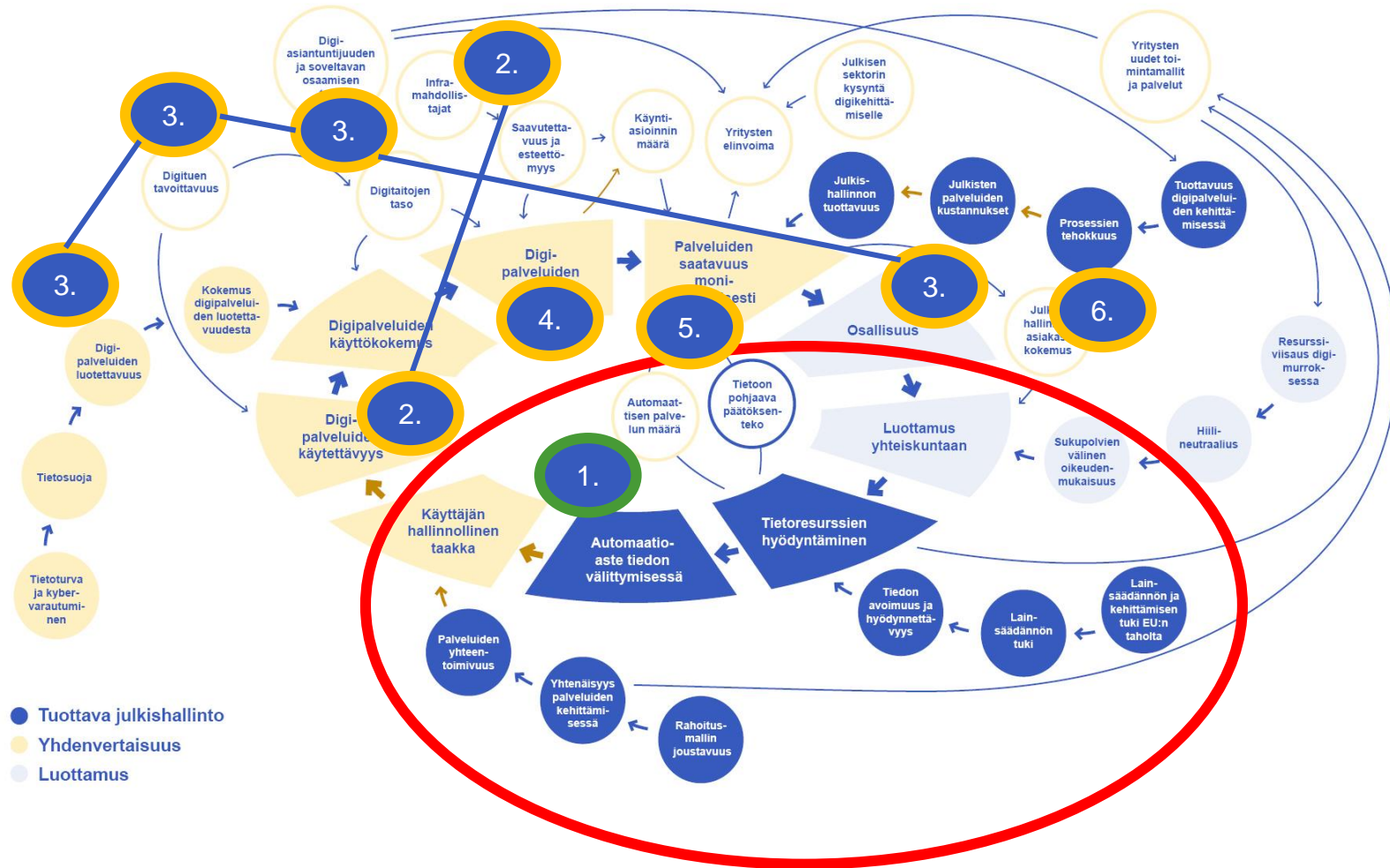
- THL tarjoaa sosiaali- ja terveysalan tilastoja, aineistoja ja avointa dataa päätöksentekoon, tutkimukseen ja kehittämistyöhön
- Sotkanetin (THL) avointen tilastojen jakaminen mahdollistaa yksittäisten terveydenhuollon ilmiöiden tarkasteilua
- Mittaritimi kokeili muutamien palveluun pääsyn näkymiä vaikutavuusestimen näkökulmasta: odotusajat ja jonot, mm. avohoito, erikoissairaanhoido, lasten ja nuorten psykiatrisen hoito

6. Julkishallinnon asiakaspalaute ja asiakaskokemus

Julkishallinnon asiakkaan palvelukokemusta tarkastellaan asiakkaan kokonaiskokemuksen näkökulmasta.

Digitalisaation keskeisten mahdollistajien potentiaali ei ole vielä käytössä

Digin tilannekuvatyön aikana tunnistetut tärkeät mittaamisen kehitysteemat

– tulkitatyön ja kokemustiedon pohjalta täsmentyneet kehitystarpeet

Tärkeät digitalisaation kehitysteemat (tulkitatyö & kokemustieto):

- 1.** Yhteiskehittäminen ja johtaminen – Elämäntapahtumien ja liiketoimintatapahtumien toimintamalli
- 2.** Tietoresurssien hyödyntäminen automaattisissa palveluissa ja tietoon pohjaavassa päätöksenteossa
- 3.** Automaattisten palvelujen määrä

1.

Yhteiskehittäminen ja johtaminen – elämäntapahtumien ja liiketoimintatapahtumien toimintamallin käyttöönotto

Mittarin teemat & tarkoitus:

Yhtenäisyys palvelujen kehittämisessä, palvelujen yhteentoimivuus

-> Luodaan poikkihallinnolliset tavoitteet, ohjaus- ja rahoitusmallit.

Tunnistetut haasteet:

Yhteiskehittämisen kehitysmallit

Puhutaan ihmiskeskeisistä palveluista, mutta tavoiteasetanta kehitys ja sen rahoitus organisaatiokohtaista.

Mittari- & kehitysmahdollisuudet:

vaihe 1: keskeisten elämäntapahtumien / liiketoimintatapahtumien valinta (esim. 6 kpl)
vaihe 2: elämäntapahtumaekosysteemeihin osallistuvien toimijoiden määrä.

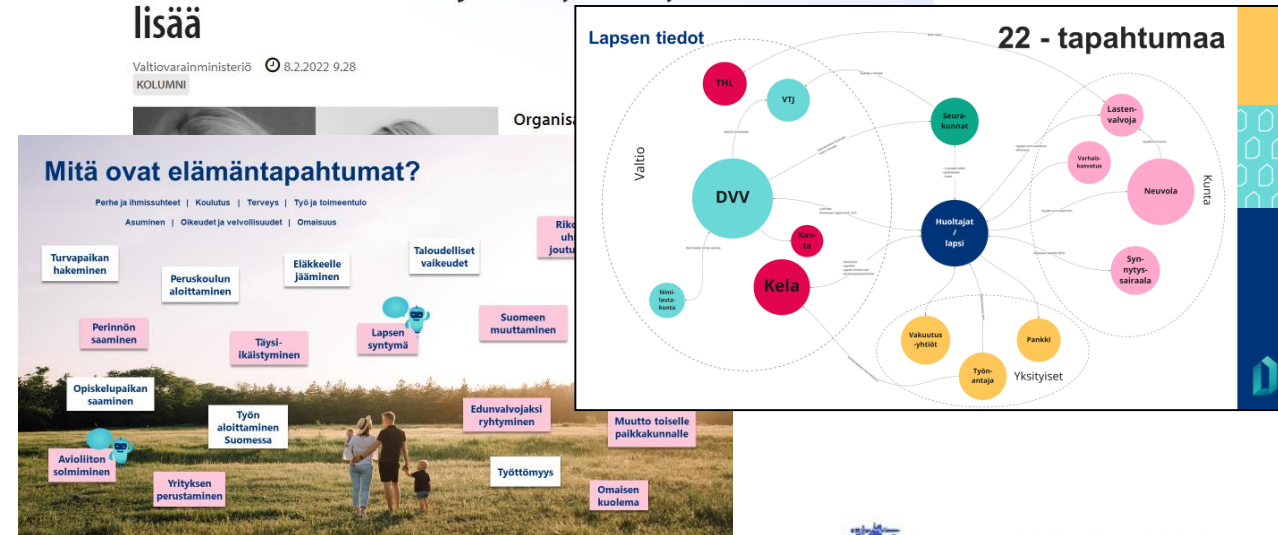
TILANNEKUVA:

“Pirstaleinen palvelukohtainen kehittämisrahoitus ohjaa kustannustehottomiin tuotoksiin. Digin seuraavaan kehitysvaiheeseen tarvitaan nykyistä laajempaa yhteiskehittämistä”

Kehittämispäällikkö Virpi Einola-Pekkinen ja Valtiokonttorin kehityspäällikkö Liisa

Virolainen:

Organisaatioiden rajat eivät saa olla este hyvälle hallinnolle – eri toimijoiden yhteistyötä tarvitaan lisää

Muita priorisoituja kehitysmahdollisuuksia

2. Tietoresurssien hyödyntäminen automaattisissa palveluissa ja tietoon pohjaavassa päätöksenteossa

-> Luodaan poikkihallinnolliset datavarantojen yhdistämisen ja hyödyntämisen käytännöt

Tunnistetut haasteet:

Tietoaineiston yhdistäminen ja yhteiskäyttö julkisen päätöksenteon osana on vähäistä. Tutkimusyhteisöllä on pitkiä perinteitä tiedon yhdistämisessä

3. Automaattisten palvelujen määrä

-> Poistetaan esteet ennakoivien ja automaattisten palveluehdotusten tieltä. Mahdollistetaan digimyönteiset lainsäädäntötulkinnat ja kehitetään eettistä toimintakykyä

Tunnistetut haasteet:

Automaattisten ja ennakoivien palveluiden määrän on vähäinen. Automaattisen päätöksenteon osalta on lainsäädännöllinen tulkinta vielä varovaista.

Työryhmä selvittämään data-analyysin hyödyntämistä

Valtiovaraministeriö 25.1.2022 15:28
TIEDOTE

Valtiovaraministeriön asettaman työryhmän tavoitteena on selvittää, miten tietoon perustuvaa päätöksentekoa voitaisiin tukea data-analyysia hyödyntämällä.

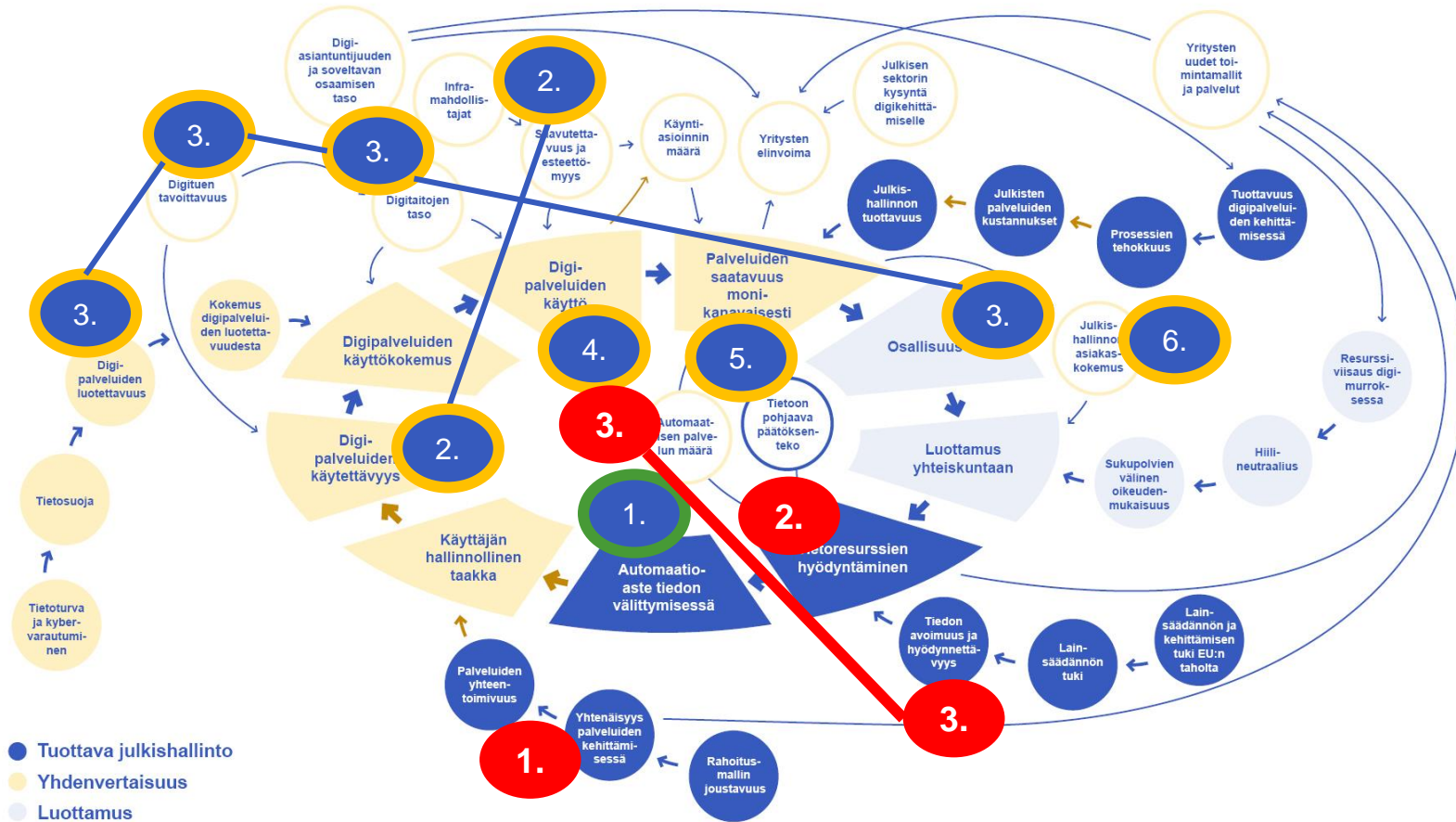
Työryhmän tehtävänä on selvittää, miten nykyistä laajemmin rekisteriaineistojen hyödyntämisen ja data-analyysin avulla voitaisiin tukea tietoon perustuvaa päätöksentekoa. Lisäksi työryhmä kartoittaa, millaisia data-analyysistä hyötyviä tietotarpeita ministeriöillä on ja miten nopeasti niihin voitaisiin vastata.

Taustalla on keväällä 2020 koronapandemian vuoksi perustettu koronatalouden tutkimusryhmä eli Helsinki Graduate School of Economicsin (GSE) Tilannehuone-hanke, jossa analysointiin dataa yhteiskunnallisen päätöksenteon tueksi. Tilannehuoneessa toimi tutkijoita GSE:n lisäksi muun muassa Valtion taloudellisesta tutkimuskeskuksesta (VATT), Turun yliopistosta ja Tilastokeskuksesta. Tilannehuoneen toiminta on pohjautunut osin koronasta johtuviin poikkeusoluihin, ja toiminnan aikana nousi tarve selvittää vastaavan data-analyysitoiminnan mahdollisuuksia osana normaaliajan päätöksenteon tukea.

Veroprocentin ehdottaminen VOAM

- Verohallinto on kokeillut maaliskuusta 2021 alkaen OmaVerossa asiakkaan tueksi ratkaisua, jossa Tulorekisterin tietojen perusteella arvioidaan veroprocentin päivitystarve
 - Verrataan tulorekisteristä saatuja palkkatietoja asiakkaan viimeisimmän verokortin tietoihin
 - Verrataan tulorekisteristä saatuja palkkatietoja verokortin vuositulorajaan ja ehdotetaan tulorajan nostamista, jos näyttää siltä että tuloraja ylittyisi
- Verokorttimuutosehdotuksesta lähetetään asiakkaalle Suomi.fi-viesti ja muodostetaan kirje, joka viedään OmaVeron postilaatikkoon
 - Asiakas voi OmaVerossa hyväksyä ehdotetun uuden veroprocentin perusteineen tai päivittää ehdotuksen tietoja
 - Asiakkaalla on 14 vuorokautta aikaa reagoida ehdotukseen
 - Jos asiakas ei reagoi ehdotukseen, ehdotus poistuu GenTaxista ja OmaVerosta eikä mitään muutosta tapahdu

Digin tilannekuvatyön kautta syntyneet mittarit ja kehitysteemat tiivistettynä

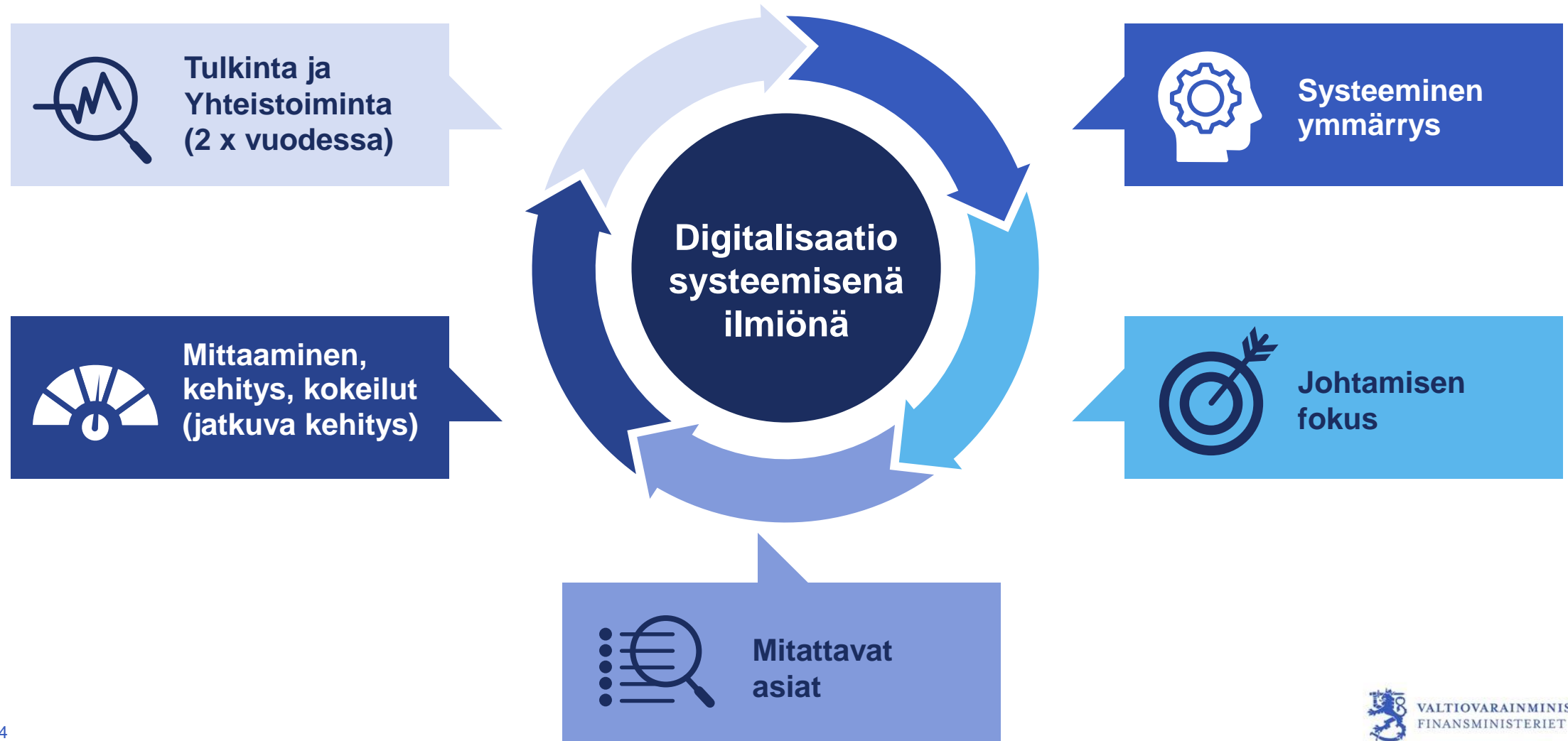
Hyvät mittaamisen valmiudet:

1. API-rajapintojen hyödyntäminen organisaatioiden tiedonvaihdossa
2. Digitaalisen palveluvalikoiman kattavuus ja laatutekijät
3. Digiosallisuuden kehitys: taidot, osaaminen, digituki, turvallisuus
4. Digipalvelujen käyttö ja julkishallinnon yhteiset asiakassegmentit
5. Palvelujonojen kehittyminen asiakasnäkökulmasta
6. Julkishallinnon asiakaspalaute ja asiakaskokemus

Tärkeät digitalisaation kehitysteemat

1. Yhteiskehittäminen ja johtaminen – Elämäntapahtumat
2. Tietoresurssien hyödyntäminen
3. Automaattisten palvelujen määrä

Digitalisaation vaikuttavuuden systemisen tilannekuvatyön tuotokset vuosisyklin aikana

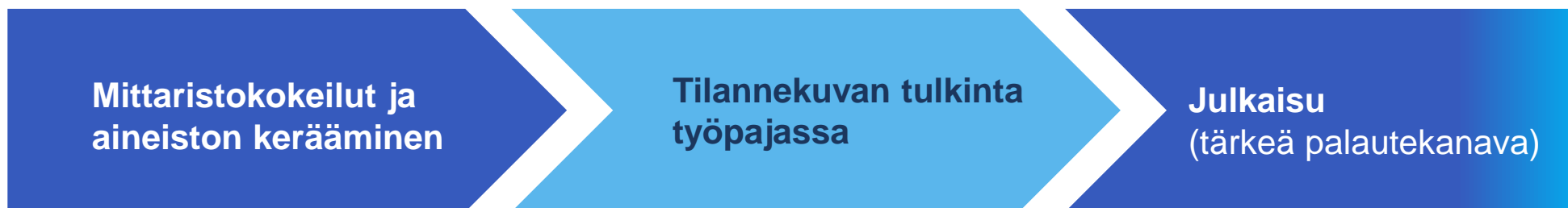
Digitalisaation tilannekuvan hallinnan prosessi kiteytettynä

Tarkastelukulman ja mittaamisen tavoiteasetanta **kerran vuodessa**

Tilannekuvatarkastelun
rajaus: julkisen hallinnon
strategia ja systeeminen
kokonaisuus

Tilannekuvan luominen aineiston ja tulkinnan yhteisprosessina esim. **puolivuosittain**

Jatkuvasti kehkeytyvä verkostotyö tavoiteasetannan raameissa, palautteita huomioiden

Datan ja aineistojen jatkuva kerääminen sekä yhteiset analytiikkakokeilut

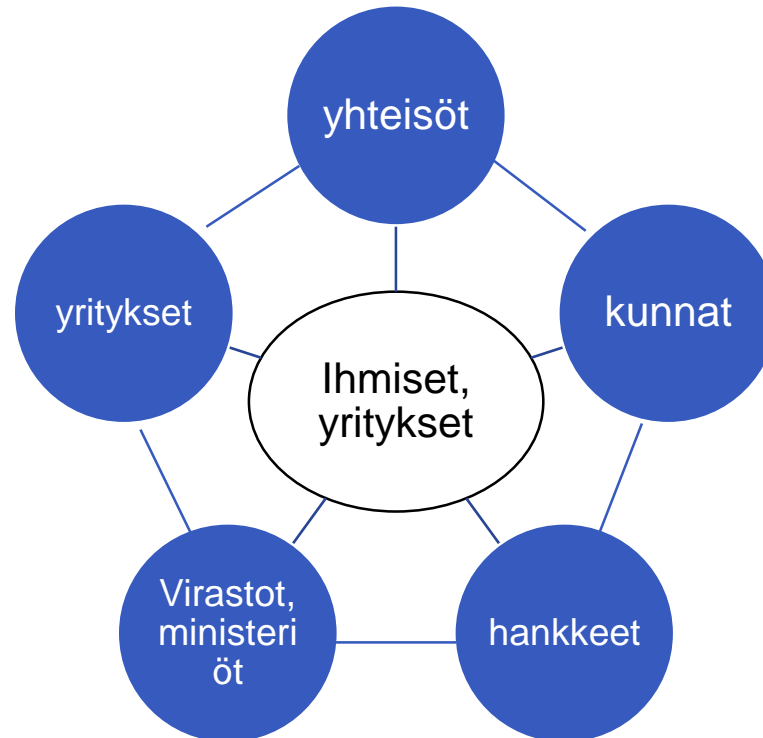
Systemisen mittaamis- ja tilannekuvatyön yhteistoiminnan muodot ja hyödyt eri osallistujille

Toiminnot

Tilannekuvan seurannan yhteinen määrittely & tulkinta

Mittarituotanto, mittarikehitys & kokeileva analytiikkatyö

Datan, jalosteiden & tiedon ekosysteemi

Alustamainen toimintamalli

Hyödyt

Merkitys, osallisuus, tilannekuvaymmärrys, verkostovuorovaikutus

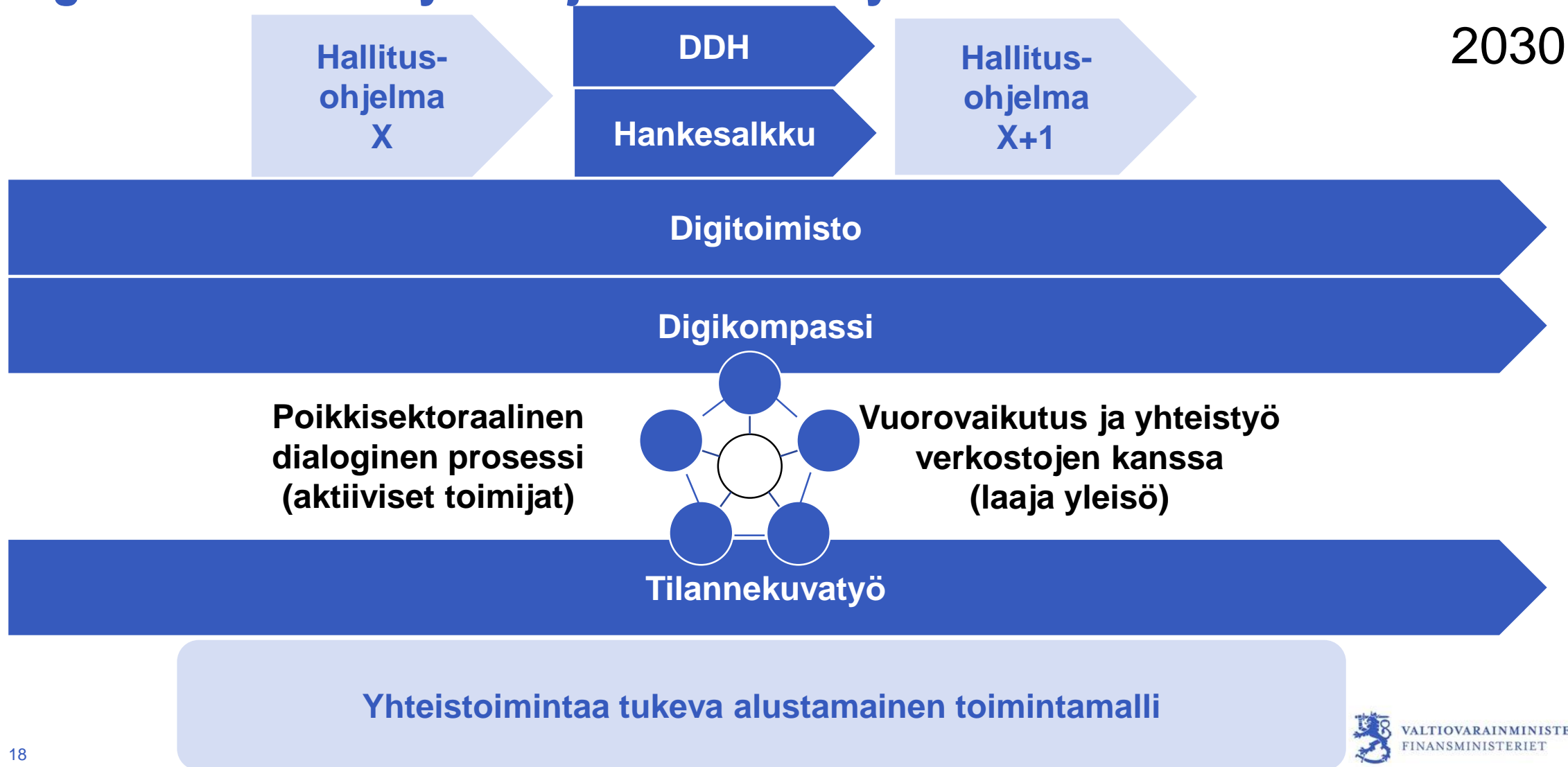
Mittarityön kehittämisen tuki: ratkaisut, oppiminen

Ekosysteemitomijan hyödyt: pääsy tietoon, vähemmän kehityshankkeita

Tilannekuvakokeilun opit ja havainnot

- Systeemimalli rajaa työn fokusta yhteisiin asioihin
- Dialoginen prosessi vie aikaa, mutta luo merkitystä yhteiselle tilannekuvalle.
- Mittaaminen ollut perinteisesti kyselyitä ja raportointia operatiivisen datan hyödyntämien sijaan.
- Tilannekuvatyössä ilmiöitä ja mittareita tulisi katsoa kokonaisuudesta, ei organisaatioittain.
- Erilaiset raportit, tulkintadialogin näkökulmat ja hiljainen tieto täydentävät tilannekuvaa
- Tilannekuvan tulkinnassa on hyvä keskittyä havaitoihin ja tulkintoihin, vähemmän linjauksiin
- Julkistustilaisuuksien palaute tukee tilannekuvan tulkintoja ja auttaa kehitystyön priorisoinnissa
- Datan poikkihallinnolliseen hyödyntämiseen tulee kiinnittää huomiota

Digin tilannekuvatyö mahdollistaa ajantasaisen näkymän Suomen digitalisaatiokehityksen johtamiseen yli hallituskausien

Kokeilussa toteutettua toimintamallia voi muokata tarvittaessa erilaisiin sisältötarpeisiin tai laajemman verkostomallin tukemiseen

